



**DET KONGELIGE  
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Landbruksdirektoratet  
Postboks 1450 Vika  
0116 OSLO

Deres ref

Vår ref  
22/507-5

Dato  
21. juni 2022

### **Fastsettelse av endringer i konservesordningen for bær til bearbeiding**

Landbruks- og matdepartementet har i dag fastsatt endringer i forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT) § 18d og vedlegg 6b.

Forskriftsrevisjonene innebærer for det første at den nasjonalt fastsatte kvoten for jordbær med opprinnelse alle land, er økt med 350 tonn til 2 050 tonn. Endringen er gjort med bakgrunn i prognoser for norsk produksjon og konservesindustriens behov for bær. Det er også foretatt en tydeliggjøring av regelverket ved at de ulike kvotestørrelsene, både de nasjonalt fastsatte kvotene med opprinnelse alle land samt kvoter bundet til EU og Storbritannia, nå fremgår særskilt av vedlegg 6b. Dette innebærer ingen materiell endring. Videre er det gjort en tydeliggjøring av bestemmelsene om omsetning av kvoteandeler og ordningen for individuelle tollnedsettelse for bærpulp og -konsentrat.

Disse endringene trer i kraft 1. juli 2022.

Det bes om at Landbruksdirektoratet informerer berørte aktører om endringene på en hensiktsmessig måte.

Postadresse  
Postboks 8007 Dep  
0030 Oslo  
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse  
Teatergata 9  
www.lmd.dep.no

Telefon\*  
22 24 90 90  
Org.nr.  
972 417 874

Avdeling  
Landbrukspolitisk  
avdeling

Saksbehandler  
Siv Tanja Durteste  
22 24 92 69

## 1. Høring av forslagene

Høringsbrevet av 2. mai 2022 ble sendt til 32 høringsinstanser og publisert på Landbruks- og matdepartementets hjemmeside. Høringsfristen var satt til 8. juni 2022.

Departementet har mottatt tre høringssvar, herunder et høringssvar fra Konserverfabrikkenes Landsforening som representerer et stort antall konserverbedrifter. Høringsuttalelsene er gjort tilgjengelige på departementets hjemmeside.

Departementet vil nedenfor gi en redegjørelse for forskriftsendringene, med bakgrunn i de innspill som ble mottatt i forbindelse med høringen av forskriftsutkastet.

## 2. Kvoteordningen for bær til bearbeiding i industri

### *Departementets høringsforslag*

Tollkvotene for jordbær, bringebær og kirsebær/solbær til bearbeidingsindustrien er inntatt i FAT vedlegg 6b. Tollkvotene for jordbær og bringebær omfatter både tollkvoter bundet til EU i forhandlinger og nasjonalt fastsatte kvoter med opprinnelse alle land.<sup>1</sup> Fra og med 1. desember 2021 har Norge også iverksatt nye tollkvoter for jordbær og bringebær bundet i frihandelsavtale med Storbritannia. Ettersom disse kvotene ble iverksatt midt i kvoteåret etter at de øvrige bærkvotene for inneværende kvoteår var fordelt, ble det laget en overgangsordning der Storbritannia-kvotene ble fordelt pro rata for perioden 1. desember 2021 til 30. juni 2022. Denne overgangsordningen ble regulert i FAT § 18d sjette ledd og vedlegg 6d. Ved inngangen til nytt kvoteår 1. juli 2022 bortfaller denne overgangsordningen, og departementet foreslo derfor i høringen å inkorporere bærkvotene til Storbritannia i det ordinære kvotesystemet inntatt i vedlegg 6b.

Vedlegg 6b, slik det tidligere var utformet, angav kun det totale kvantumet for jordbær- og bringebærkvotene, uten å skille mellom tollkvoter bundet til EU og nasjonalt fastsatte kvoter. For å tydeliggjøre regelverket foreslo departementet i høringen å endre vedlegget slik at de ulike kvotene fremgår særskilt. Dette innebærer ingen materiell endring.

Når de ulike kvotene tydeliggjøres i vedlegget, har bestemmelsens tredje ledd, der det fremgår at direktoratet kan fordele tollkvoter med angivelse av opprinnelsesland, mistet sin betydning. Tredje ledd ble derfor foreslått opphevet.

Videre foreslo departementet å endre periodiseringen i § 18d første ledd. Bestemmelsen fastslo tidligere at foretak må ha kjøpt inn og bearbeidet norske bær i foregående kvoteår, dvs. 1. juli til 30. juni, for å kunne innrømmes andel av tollkvotene (inngangsvilkåret). Denne periodiseringen har i praksis vist seg vanskelig å forvalte ettersom rapporteringsåret for forbruk av norske bær løper fra 1. juni til 31. mai. I sin praktisering av ordningen har direktoratet derfor forholdt seg til rapporteringsåret når de vurderer om inngangsvilkåret er oppfylt. Departe-

---

<sup>1</sup> Omtalt som «GLO» for global.

mentet vurderte dette som en hensiktsmessig måte å forvalte ordningen på, og foreslo derfor å kodifisere denne praksisen.

### **Høringsinstansenes innspill**

Både *Konservesfabrikkenes Landsforening* og *Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund* uttaler at de støtter departementets forslag.

### **Departementets vurdering**

Departementet konstaterer at ingen av høringsinstansene har hatt motforestillinger til forslagene, og fastsetter endringene i samsvar med i høringsbrevet.

## **3. Vurdering av kvotestørrelsene**

### **Departementets høringsforslag**

Den samlede størrelsen på importkvotene for de ulike bærslagene er fastsatt med utgangspunkt i industriens antatte totalbehov for bær, fratrukket målsettingen for norsk produksjon. Dette innebærer at kvotene er satt ut fra prognoser for leveranser av norsk produksjon, inkludert en viss sikkerhetsmargin.

Kvotestørrelsene ble sist revidert i 2014, og da som følge av at norsk produksjon av bær til industriformål var lavere enn hva som hadde blitt lagt til grunn ved fastsettelsen av kvotestørrelsene i 2011. Kvotene ble den gang økt til henholdsvis 3 900 tonn for jordbær og 1 700 tonn for bringebær. På bakgrunn av de siste årenes utvikling i norsk produksjon av industribær, fastslo departementet at det nå var behov for en fornyet vurdering av disse kvotestørrelsene.

### **Jordbær til bearbeiding**

Da tollkvoten for jordbær ble fastsatt til 3 900 tonn<sup>2</sup> i 2014, var dette på grunnlag av en målsetting for norsk produksjon på 1 000 tonn norske bær og et behov i industrien på 4 900 tonn. Tall departementet har innhentet viser imidlertid at norsk produksjon av jordbær til industri har hatt en nedadgående trend de siste årene. Siden 2013 har produksjonen av jordbær til industri gått fra et toppnivå i 2013 på 1 080 tonn ned til 108 tonn i 2021, se tabell 1 under:

*Tabell 1: Norsk produksjon av jordbær til industriformål*

|                   | <b>2013</b> | <b>2014</b> | <b>2015</b> | <b>2016</b> | <b>2017</b> | <b>2018</b> | <b>2019</b> | <b>2020</b> | <b>2021</b> |
|-------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Jordbær<br>(tonn) | 1 080       | 549         | 920         | 601         | 568         | 452         | 447         | 323         | 108         |

Denne nedgangen har kommet til tross for at prisen på norske jordbær til industriformål har økt med om lag 19% etter 2016. Nedgangen har trolig sammenheng med at det prismessig er mer gunstig å levere jordbær til konsum, samtidig som populære sorter i konsummarkedet er lite

<sup>2</sup> Dvs. en tollkvote på 2 200 tonn bundet til EU og en nasjonalt fastsatt kvote på 1 700 tonn med opprinnelse fra alle land.

attraktive for industrien. I høringen ble det fremhevet at bunn-nivået i 2021 på 108 tonn skyldes ekstraordinære utfordringer knyttet til covid 19-situasjonen, og at produksjonen dette året derfor ikke reflekterer en normalsituasjon.

Prognosen for 2021 var på ca. 400 tonn. Basert på utviklingen i årene frem til og med 2020, ble det i høringen lagt til grunn at norsk produksjon av jordbær til industri vil ligge på rundt 400 tonn i årene fremover.

På samme tid som norsk produksjon har gått ned, viser utviklingen at næringsmiddelindustriens behov for jordbær har økt til i størrelsesorden 5 200 tonn. Det økte behovet er reflektert gjennom importstatistikken for perioden 2017-2021, som viser at industriens import av jordbær utover konserveskvotene har økt de siste årene. Se tabell 2.

*Tabell 2: Import av jordbær utover konserveskvote*

| Varebetegnelse | 2017/2018 | 2018/2019 | 2019/2020 | 2020/2021 |
|----------------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| <b>Jordbær</b> | 82        | 62        | 597       | 622       |

Ut fra en samlet vurdering av nedgangen i norsk produksjon av jordbær til industriformål, sammen med næringsmiddelindustriens økte behov, kom departementet til at det var grunnlag for en økning av importkvoten for jordbær. Med utgangspunkt i fastsatte importkvoter til EU og Storbritannia på til sammen 2 640 tonn, en forventet norsk produksjon på om lag 400 tonn og et forventet forbruk i industrien på 5 200 tonn, foreslo departementet å øke den nasjonalt bestemte tollkvoten for jordbær med 300 tonn til 2 000 tonn. I dette forslaget ligger det en viss sikkerhetsmargin for større norsk produksjon enn forventet.

### **Bringingebær til bearbeiding**

Da man i 2014 fastsatte tollkvoten for bringingebær til 1 700 tonn<sup>3</sup>, var dette på grunnlag av en målsetting for norsk produksjon på 1 100 tonn og et behov i næringsmiddelindustrien på 2 800 tonn. Næringen har opplyst overfor Landbruksdirektoratet at industriens totalbehov har økt med 100 tonn til om lag 2 900 tonn.

I høringen ble det vist til at selv om norsk produksjon av bringingebær til industri har variert mellom et toppnivå i 2017 på 1 005 tonn og et bunnivå i 2021 på 394 tonn<sup>4</sup> pga. covid 19-situasjonen, viser tallene departementet har innhentet at man har hatt en mer stabil produksjon av bringingebær enn for jordbær, slik tabell 3 under viser:

*Tabell 3: Norsk produksjon av bringingebær til industriformål*

|                     | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|---------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Bringingebær (tonn) | 857  | 897  | 844  | 999  | 1005 | 972  | 946  | 507  | 415  |

<sup>3</sup> Dvs. en tollkvote på 950 tonn bundet til EU og en nasjonalt fastsatt kvote på 750 tonn med opprinnelse alle land.

<sup>4</sup> Prognosen for 2021 var på ca. 610 tonn.

Som tabellen viser, var norsk produksjon av bringebær til industri forut for pandemien, i nærheten av å nå det oppsatte produksjonsmålet på 1 100 tonn gjennom flere sesonger. En årsak til dette er trolig at de bringebærsortene som norske bærprodusenter bruker, kan benyttes både til konsum og industriformål. Basert på utviklingstrenden for norskprodusert bringebær til industriformål, la departementet i høringen til grunn at norsk produksjon vil ligge på rundt 900 tonn i årene fremover.

Med utgangspunkt i fastsatte tollkvoter til EU og Storbritannia på til sammen 1140 tonn, en forventet norsk produksjon på om lag 900 tonn og et forventet forbruk i industrien på i størrelsesorden 2900 tonn, mente departementet at det ikke ville være grunnlag for å øke den nasjonalt bestemte tollkvoten for bringebær til industriformål. Departementet foreslo derfor å videreføre dagens nasjonalt bestemte kvote på 750 tonn.<sup>5</sup> Slik departementet så det, underbygges denne konklusjonen av importstatistikk. I perioden 2017-2021 har industrien hatt liten eller ingen import av bringebær utover konserves-kvotene, noe som viser at dagens kvote sammen med norsk produksjon synes å dekke industriens behov. I noen kvoteår har konserves-kvotene heller ikke vært benyttet i sin helhet.

### **Solbær/kirsebær**

Departementet foreslo å videreføre eksisterende kvotemengder for solbær/kirsebær. Det ble vist til at det ikke har kommet noen signaler fra markedsaktørene om behov for en kvoteøkning.

### **Høringsinstansenes innspill**

*Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund* uttaler at de støtter departementets forslag.

*Norges Bondelag* stiller seg kritisk til forslaget om å øke den nasjonalt fastsatte tollkvoten på jordbær til 2 000 tonn. Bondelaget mener at det vil være uheldig å øke kvoten i dagens situasjon, der både grøntnæringen og regjeringen er enig om en sterk satsing på å øke norskdelen av frukt og bær. Det vises i denne sammenheng til at det ble innført en egen tilskuddssats for industribær i årets jordbruksforhandlinger. Grøntnæringen har en ambisjon om å øke norskdelen fra 40% til 60% i 2035. Dette krever tilrettelegging, både gjennom nasjonale produksjonsvilkår og styrket importvern. Bondelaget viser til at det i dag er stor import av bær. For eksempel var importandelen for jordbær over 60% i 2020. Det vises til at frukt og grønt gjennomgående har et svakere tollvern enn andre produksjoner, og bondelaget mener derfor at det er viktig å styrke tollvernet på disse produktene for å kunne oppnå målet om økt produksjon. Bondelaget opplyser at de derfor har fremsatt krav om overgang til prosenttoll for flere produkter innen frukt- og grøntsektoren. De fremhever at konservesordningen er svært viktig for å legge til rette for at norske frukt- og bærprodusenter får levert til den norske bearbeidingsindustrien, og advarer mot å gjøre endringer i ordningen som kan gjøre det vanskeligere for produsentene å få levere industribær av et visst volum. Bondelaget viser til at med iverksettelsen av den nye jordbær-kvoten bundet til Storbritannia på 440 tonn,

---

<sup>5</sup> Også i dette kvantumet ligger det en viss sikkerhetsmargin for større norsk produksjon enn forventet.

er totalkvoten på jordbær til industrien allerede økt til 4 340 tonn. De har forståelse for at industrien trenger mer bær når de ikke får tak i norske bær, men mener den eksisterende totalkvoten må være nok for å dekke dette behovet. Bondelaget er også kritisk til departementet anslag om en årlig norsk produksjon av jordbær på 400 tonn, og viser til at produksjonen varierer fra år til år. Det vises til at så sent som i 2019 var produksjonen høyere enn 400 tonn. Det er derfor viktig å ikke låse kvotene på en måte som gjør det vanskelig å øke produksjonen av norske industribær. Bondelaget ber derfor om at det foretas en vurdering av om en kan legge inn mer fleksibilitet i forskriften, slik at man kan sikre norsk avsetning i gode norske produksjonsår.

Også *Konservesfabrikkenes Landsforening* stiller seg kritisk til forslaget, men mener på sin side at kvotestørrelsene for både jordbær og bringebær er satt altfor lavt. Slik de ser det, er dagens ordning også for statisk. Det vises til at det forholdsvis ofte er stor avstand mellom målene for norsk produksjon og det som faktisk produseres. Dette skyldes utfordringer med vær eller andre produksjonsforhold. Samtidig er det per i dag ingen adgang for industrien til å få nedsatt toll ved avlingssvikt. Departementet anslag for norsk produksjon på hhv 400 tonn jordbær og 900 tonn bringebær fremstår, etter foreningens syn, som urealistisk høyt. Det vises til at prognosen for årets produksjon<sup>6</sup> er kun på ca. 190 tonn jordbær og 640 tonn bringebær, og det er ingen signaler som tilsier en stor økning i nærmeste fremtid. Foreningen mener derfor at kvotestørrelsene for både jordbær og bringebær bør settes vesentlig høyere enn i dag:

- Jordbær-kvoten:

Foreningen mener at det på bakgrunn av tall fra den siste tiårsperioden, må legges til grunn et forventet årlig forbruk i industrien på 5 000 tonn jordbær. De anerkjenner at det kan være forholdsvis stor forskjell på forbruk og innkjøp det enkelte kvoteår, men mener at dette antakelig skyldes at «timingene» av importen kan gi varierende utslag<sup>7</sup> og at alle andre faktorer tilsier et gjennomsnittlig totalforbruk på 5 000. Årets prognose for norsk produksjon på 188 tonn jordbær viser at det vil ta tid å øke produksjonen igjen. Foreningen mener derfor at kvotestørrelsen må vurderes ut fra en forventet norsk produksjon på 200 tonn både på kort og mellomlang sikt. Etter foreningens syn innebærer dette at den nasjonalt fastsatt jordbær-kvoten må økes med ytterligere 100-200 tonn, dvs. en økning på 500-600 tonn sammenliknet med dagens totalkvote.

- Bringebær-kvoten

Foreningen er enig i at det kan legges til grunn at industrien har et totalforbruk på 2700 tonn bringebær per år. Foreningen er derimot uenig i at det kan forventes en norsk produksjon av bringebær til industri på 900 tonn årlig. Det vises til at prognosen for årets produksjon er kun på ca. 640 tonn. Ettersom flere arealer/produsenter har avvirket foran årets sesong, mener foreningen at det er mer realistisk å legge til grunn en norsk produksjon på 700 tonn både på kort og mellomlang sikt. Sammen med

---

<sup>6</sup> Dvs. produksjon som leveres til foreningens medlemmer via Gartherhallen.

<sup>7</sup> For eksempel at man sikrer seg importert vare på slutten av et kvoteår til antatt gode priser hvis mulig, med tilhørende lavere import i neste kvoteår.

svingningene som kan oppstå fra et kvoteår til et annet, tilsier dette, etter foreningens syn, en økning av den nasjonalt fastsatte kvoten for bringebær på 300-400 tonn.

Samtidig foreslår Konservesfabrikkenes Landsforening at ovennevnte kvoteøkning kombineres med en adgang for Landbruksdirektoratet til å holde igjen deler av kvoten til etter at størrelsen av norsk produksjon er klarlagt hver høst. En slik ordning vil, etter foreningens syn, kunne fungere slik at kvoten fordeles i to runder. For eksempel kan man ved første tildeling (kvoteårets start) tildele 80 % av de tollfrie kvotene. Før de resterende 20 % eventuelt tildeles i en andre runde, kan direktoratet undersøke årets norske produksjon fra produsentmiljøene og få bekreftet fra industrien at den norske produksjonen faktisk er kontrahert. Dersom det ut fra industriens samlede råvarebehov vil måtte importeres med toll, så kan de resterende 20% tildeles i andre runde – helt eller delvis. En slik ordning vil, slik foreningens ser det, være vel egnet til å balansere de hensyn som gjør seg gjeldende.

Konservesfabrikkenes Landsforening understreker at i vurderingen av kvotestørrelsene må det tas hensyn til at de nye bærvotene bundet til Storbritannia, på 440 tonn jordbær og 190 tonn bringebær, er «tilnærmet ubrukelige» per i dag. Det er ingen av foreningens medlemmer som har etablert leverandørforhold med britiske produsenter av bær til bearbeiding, ei heller har noen av dem planer om det. Kvotene er, etter foreningens oppfatning, så små at de ikke står i forhold til den innsatsaktørene må gjøre for å etablere nye langsiktige leverandørforhold, kravene som stilles til kvalitetsrevisjoner osv.

Konservesfabrikkenes Landsforening bemerker videre at de er innforstått med det «skjebnefellesskap» som industrien har med bærprodusentene. Dersom deler av norsk produksjon ikke blir avsatt, vil det kunne medføre reduserte tollfrie kvoter og dermed dyrere råvarer totalt sett. Foreningen arbeider derfor for at all norsk produksjon av jordbær- og bringebær blir avsatt, noe den faktisk også har blitt i alle år. Foreningen fremhever imidlertid at dette skjebnefellesskapet også går den andre veien: Industrien har et tollvern i form av en tollsats på ferdigvare på kr 5,80 per kg. Økte tollfrie tollkvoter vil derfor øke industriens konkurransekraft mot import. Dermed vil også økte tollkvoter lede til økt konkurransevne for bærprodusentene - dels ved at man unngår at norsk produksjon av ferdigvare reduseres og dels ved at industrien får et større handlingsrom til å holde tritt med nødvendige prisøkninger på norsk vare. Dette ansees særlig viktig i den tiden vi er inne i, hvor industrien opplever ekstraordinære prisøkninger på tilnærmet alle innsatsfaktorer. Etter foreningens syn er det andre forhold enn størrelsen på tollkvotene som medfører at norsk produksjon til bearbeidingsindustrien er nedadgående, herunder betalingsevne- og vilje i konsummarkedet sammenliknet med industrien.

### ***Departementets vurdering***

Konservesfabrikkenes Landsforening har i sitt høringsinnspill fremmet forslag til en mer fleksibel modell for kvotefordeling, der man gjennom en todelt fordeling kan tilpasse kvotestørrelsene bedre til det enkelt års faktiske produksjon. Gitt de siste årenes svingninger i produksjonstallene ser departementet at det kan være grunnlag for å se på mulighetene for å etablere en mer fleksibel innretning av kvoteordningen. Dette vil imidlertid kreve grundige utredninger, og dersom det skulle bli aktuelt å endre innretningen av ordningen ville dette

kreve en ny offentlig høring for å sikre at alle berørte parter kan ivareta sine interesser. Departementet vil ta initiativet til å starte opp en slik utredning, men det vil uansett ikke være aktuelt å få gjennomført en eventuell endring av regelverket på dette punktet før ved overgangen til neste kvoteår.

Etter at høringen gikk ut har det, som også Konservesfabrikkenes Landsforening påpeker, kommet oppdaterte prognoser for produksjonen av norske jordbær og bringebær. Departementet har fått opplyst at forventet produksjon for jordbær kommende år vil være på mellom 200 og 250 tonn bær. For bringebær er det forventet en produksjon på oppimot 750 tonn bær.

Slik departementet oppfatter det, knytter det seg imidlertid noe usikkerhet til tallene, både hva gjelder avtaket i industrien og hvor stor andel av den norske bærproduksjon som leveres til industrien. I tillegg ser departementet behov for å ha en viss sikkerhetsmargin i kvotene for det tilfelle at leveransen av norske bær skulle bli større enn prognosert.

Basert på oppdaterte tall for fremtidig forventet produksjon, har departementet lagt til grunn en forventet norsk produksjon på 320 tonn jordbær. Den forventede produksjonen inkluderer en sikkerhetsmargin. På denne bakgrunn mener departementet at det er grunnlag for å øke den nasjonalt fastsatte kvoten for jordbær med opprinnelse alle land med 350 tonn til 2050 tonn, dvs. 50 tonn mer enn hva som lå i høringsforslaget. De tollfrie tollkvotene for jordbær til industri vil etter dette fordele seg som følger:

|               |                  |
|---------------|------------------|
| GLO kvote     | 2050 tonn        |
| EU kvote      | 2200 tonn        |
| GB kvote      | 440 tonn         |
| <b>TOTALT</b> | <b>4690 tonn</b> |

Basert på oppdaterte prognoser for bringebær, har departementet lagt til grunn en forventet norsk produksjon på 810 tonn bringebær til industriformål. Dette hensyntar at det kan benyttes bringebær fra konsummarkedet i bearbeidingsindustrien. Slik departementet vurderer det, råder det derfor større usikkerhet knyttet til prognose for norsk produksjon fremover. Så sent som i 2019 ble det levert 946 tonn bringebær til industrien. Departementet ønsker å opprettholde en viss sikkerhetsmargin også for bringebær.

Basert på et totalbehov på 2 700 tonn og norsk produksjon på 810 tonn, står departementet fast ved at det ikke ville være grunnlag for å øke den nasjonalt bestemte tollkvoten for bringebær til industriformål. De tollfrie tollkvotene for bringebær til industri vil derfor fordele seg som følger:

|               |                  |
|---------------|------------------|
| GLO kvote     | 750 tonn         |
| EU kvote      | 950 tonn         |
| GB kvote      | 190 tonn         |
| <b>TOTALT</b> | <b>1890 tonn</b> |



Når det gjelder innspillet fra Konservesfabrikkenes Landsforening om at det i vurderingen av kvotestørrelsene må tas hensyn til at de nye bærvotene bundet til Storbritannia, på 440 tonn jordbær og 190 tonn bringebær, er så små at de er tilnærmet ubrukelige, vil departementet fremheve at det må legges til grunn at industrien utnytter de mulighetene for tollfri import som finnes. Norge har forpliktet seg til disse kvotene i handelsavtalen med Storbritannia, og er følgelig også forpliktet til å ta hensyn til dem ved forvaltning av kvotene. Selv om den enkelte aktørens andel av Storbritannia-kvotene rent isolert sett kan bli liten, kan aktørens andel av de nasjonalt bestemte tollkvotene med opprinnelse alle land benyttes for import fra Storbritannia for å øke dette volumet. Kvotandelen er dessuten omsettelige, slik at aktører som etablerer leverandørforhold med britiske produsenter av bær til bearbeiding, kan kjøpe opp kvotandeler gjennom foreningens omfordelingsordning.

#### **4. Omsetning av tollkvotandeler**

##### ***Departementets høringsforslag***

Av § 18d fjerde ledd fremgikk det at tollkvotandeler kan omsettes mellom foretak som oppfyller vilkårene i bestemmelsens første ledd for å få tildelt tollkvotandel. For å sikre målsetningen om en tettere kobling mellom avtak av norsk råvare og tollnedsettelse for tilsvarende vare, har direktoratet i sin praktisering av ordningen lagt til grunn at foretak kun kan kjøpe kvotandeler innenfor samme bærgrupper som de oppfyller vilkårene for. Dette prinsippet kan utledes av fordelingsprinsippet i § 18d annet ledd, der det fremgår at det kun kan gis kvotandeler innenfor samme bærgruppe som foretaket har avtatt i opptjeningsperioden. For å tydeliggjøre bestemmelsens ordlyd i samsvar med intensjonen, foreslo departementet i høringen å kodifisere denne praksisen.

For andre ordninger er det tydelig fastslått i tollkvoteforskriften<sup>8</sup> at omsetningen av kvotandeler må skje innen kvoteperiodens slutt. For å tydeliggjøre regelverket for konservesordningen for bær i samsvar med intensjonen, foreslo departementet å inkorporere dette vilkåret i FAT § 18d fjerde ledd.

##### ***Høringsinstansenes innspill***

*Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund* uttaler at de støtter departementets forslag.

*Konservesfabrikkenes Landsforening* uttaler at kravet om at all omsetning skal skje innenfor det aktuelle kvoteåret kan slå uheldig ut. Et typisk eksempel er at en planlagt import mot slutten av kvoteåret blir kansellert eller utsatt på grunn av utfordringer med logistikk/transport, med den konsekvens at importen finner sted i det påfølgende kvoteår. Den aktuelle aktøren vil dermed kunne bli sittende på kvote ved kvoteårets slutt som verken kan utnyttes av aktøren selv (dersom aktøren ikke har egen import med toll) eller overdras til andre aktører (som har import med toll og kunne benyttet kvoten til å få refundert sin tollkostnad). Det er også slik at denne utfordringen oftere rammer mindre aktører, som typisk ikke har de nødvendige

---

<sup>8</sup> Forskrift 10. oktober 2008 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter (tollkvoteforskriften) gir regler om fordeling av tollkvoter.

ressurser til å oppdage situasjonen de er i før det er for sent. Etter foreningens oppfatning bør det derfor bør inntas en bestemmelse i FAT §18d tredje ledd om at tollkvoter kan omsettes i en periode også etter kvoteårets slutt, eksempelvis i en periode på 3 måneder. Samtidig uttaler foreningen at dersom andre aktører opplever tilsvarende problemstillinger i andre kvoteordninger, burde alle aktører innrømmes en periode på 3 måneder til å kunne omsette ubrukte kvoter etter det aktuelle kvoteårets slutt.

### ***Departementets vurdering***

Det gjelder et generelt prinsipp for alle omsettelige tollkvoter at ubenyttede kvoteandeler ikke kan overføres fra et kvoteår til et annet. Derav følger at omsetning av kvoter også må skje innen kvoteperiodens slutt. Bakgrunnen for dette er både kontroll og forvaltningsmessige hensyn. Det er avgjørende for kvoteregnskap og notifisering/rapportering på internasjonale kvoter. Enkelte importkvoter er også dimensjonert slik at kvantumet tilsvarer behovet for supplering av det norske markedet i kvoteåret, som tillegg til norsk produksjon.

## **5. Individuelle tollnedsettelse**

### ***Departementets høringsforslag***

FAT § 18d femte ledd åpner for at bedrifter som oppfyller vilkårene for å få tildelt andel av bærvotene, også skal kunne supplere sin produksjon med import av bærpulp og -konsentrat til nedsatt toll gjennom individuelle tollnedsettelse. Ordningen for individuelle tollnedsettelse er en tilleggsordning til kvoteordningen, som utgjør kjernen i konservesordningen, og gir industrien fleksibilitet til supplerende import i tillegg til kvotene for å dekke sitt råvarebehov.

I tråd med målsetningen om en tettere kobling mellom avtak av norsk råvare og tollnedsettelse for tilsvarende vare, har Landbruksdirektoratet i sin praksis lagt til grunn at foretak kun kan tildeles individuelle tollnedsettelse innenfor samme bærgrupper som de oppfyller vilkårene for å få tildelt kvoteandel. For å tydeliggjøre bestemmelsens ordlyd i samsvar med intensjonen, foreslo departementet å regelfeste denne begrensningen til samme bærgruppe.

Hovedformålet med konservesordningen for bær til bearbeiding er å legge til rette for at norske primærprodusenter får avsatt sin bærproduksjon til bearbeidingsindustrien. Fordelingsprinsippet for kvoteordningen i § 18d annet ledd skal sikre dette formålet. Her fremgår det at tollkvoteandeler fordeles på bakgrunn av kvantumet den enkelte bedrift har avtatt av den norske bæravlingen i den aktuelle kvoteperiode, innenfor hver enkelt bærgruppe. Dvs. at jo større andel av den norske bæravlingen bedriften avtar, jo større andel får bedriften av de respektive kvotene for de enkelte bærgruppene. Selv om det § 18d femte ledd ikke er satt noe minstekvantum for innvilgelse av individuelle tollnedsettelse, er det på det rene at det gjelder et vilkår om at bedriften reelt sett har bidratt til avtak av de norske bærdyrkernes avling i den aktuelle kvoteperioden. For å tydeliggjøre bestemmelsens ordlyd i samsvar med denne intensjonen, foreslo departementet å legge inn en henvisning til fordelingsprinsippet for kvoteordningen i § 18d annet ledd.

Departementet fremhevet i denne sammenheng at det fremgår av ordlyden i 18d femte ledd at tollnedsettelse "kan" innrømmes dersom vilkårene er oppfylt. Dette innebærer at Landbruksdirektoratet vil ha en skjønnsmessig adgang til å avslå en søknad dersom en innvilgelse av tollnedsettelse kommer i strid med formålet med ordningen. For eksempel vil det i særlige tilfeller kunne trekkes en nedre grense der mengden innkjøpte norske bær er så liten at det ikke kan anses som et reelt avtak av norsk bærproduksjon. På samme måte vil det for eksempel også kunne trekkes en nedre grense for hva som kan regnes for en «bearbeiding». I slike tilfeller vil hensynet til viktige offentlige interesser kunne begrunne et avslag.

### **Høringsinstansenes innspill**

*Konserverfabrikkenes Landsforening og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund* uttaler at de støtter departementets forslag.

### **Departementets vurdering**

Departementet konstaterer at ingen av høringsinstansene har hatt motforestillinger til dette forslaget, og fastsetter endringen i samsvar med i høringsbrevet.

## **2.5 Øvrige endringer**

I forbindelse med gjennomgangen av bestemmelsen, har departementet sett behov for å forenkle og tydeliggjøre språket i bestemmelsen av hensyn til leservennlighet. Disse endringene innebærer ingen materielle endringer. Ingen av høringsinstansene har hatt motforestillinger til disse forslagene. Endringene fastsettes dermed i samsvar med i høringsbrevet.

Med hilsen

Henrik Einevoll (e.f.)  
avdelingsdirektør

Siv Tanja Durteste  
seniorrådgiver

*Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer*